GŁOS POMORSKI

Nr. 258 — Rok 4.

(GAZETA POMORSKA)

Numer pojedyńczy 10 gr. (Numer niedzielny 15 gr.)

Prenumerata miejscowa: Przy odbiorze w ekspedycji 1,80 Złp. w agenturach miejscowych miesięcznie 1,85 Złp., przez pocztę przy zamówieniu przez ekspedycję naszą 2,05 Złp., wprost na poczcie lub u listowego miesięcznie 2,13 Złp., dla W. M. Gdańska 2,5 Guld. Gd. — pod opaską w Polsce 3,50 Złp., do Gdańska 4.00 Guld. Gd., do Francji 18 fr., (z wysyłką co 2-gi dzień 14 fr). do Anglji 5 shil do Stanów Zjednoczonych 80 cent. W razie nieprzewidzianych wypadków, jak strejki, przeszkody techniczne i. t. d. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów, lub zwrotu prenumeraty.

Rachunek bieżący: Bank Powiatowy Grudziądz, Bank Związku Spółek Zarobk., Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziądz, Bank Polski Grudziądz. — Konto czekow: Gdańsk nr. 2980. Konto pocztowe: Kasa Oszczędności, Oddział w Poznaniu nr. 201 193. Miejsce płatności wykonania Grudziądz.

Ogłoszenia z Polski. Wiersz wysokości milimetra w dziale ogłoszeniowym na stronie 8-łamowej 8 groszy w dziale reklamowym na stronie 1-3 łam. przed tekstem 60 groszy, wśród tekstu 35 groszy za tekstem 28 groszy. dla W. M. Gdańska wiersz m/m. 8-łam. w dziale ogł. 0,10 Guld. Gd., wiersz m/m 3-łam. przed tekstem 0,66 Guld. Gd., w tekście 0,40 Guld. Gd., za tekstem 0,31 Guld. Gd., dla Niemiec dochodzi 50% nadwyżki, dla reszty zagranicy 100% nadwyżki. Za tłomaczenia 20 proc. nadwyżki. — Rachunki są natychmiast płatne. — Administracja nie przejmuje odpowiedzialności za terminowe umieszczenia ogłoszeń.

Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem.
Redaktor Naczelny przyjmuje od godz. 11-tej do 12-tej w południe.

Redakcja i Administracja Groblowa 27/29. | **Grudziądz,** czwartek, dnia 6-go listopada 1924. | Telefon nr. **50 i 51.**

Z Sejmu.

Rozprawa nad preliminarzem budżetowym. — Chrześc. Demokracja popiera premjera Grabskiego. — Trzeba zmienić stosunki w Polsce radykalnie - tak twierdzi poseł Witos.

Na posiedzeniu Sejmu z dnia 4 bm. przystąpiono do dalszej rozprawy nad preliminarzem budżetowym. Pierwszy zabrał głos pos. **Chacinski** (Chrz. Dem.), stwierdzając na wstępie, że należy zerwać z metodami rządów pozaparlamentarnych, zmienić ordynację wyborczą a rozwiązać Sejm. Dalej omawiając poszczególne dziedziny życia panstwowego, mówca w pierwszym rzędzie zajmuje się kwestją polityki zagranicznej, zaznaczając, że nie podziela optymizmu, jakoby Polsce nic już nie grozilo. Dowodem tego było odezwanie się w Genewie Macdonalda, podające w wątpliwość nasze granice zachodnie. Gdybyśmy mieli rękojmię, że Rosja i Niemcy nie rozbroją, wówczas i Polska mogłaby to samo uczynić, jednak nasze doświadczenia w przeszłości nakazują nam największą ostrożność omawiając sytuację wewnętrzną, pos. Chacinski stwierdza, że nasze stosunki z mniejszościami narodowemi muszą być załatwione tylko wewnątrz państwa na zasadzie współżycia, które jak dotychczas znacznie jest utrudnione wskutek wystąpień mniejszości, szkalujących Polskę. Dalej pos. Chacinski podkreśla zasługi policji, przytaczając dane, że w roku 1922 z ręki bandytów zginęło 61 policjantów, w roku 1923 — 47 policjantów, w roku bieżącym — tylko 36. Co do kryzysu gospodarczego mówca wskazuje, że nowa waluta jest faktem dokonanym i wszyscy musimy się starać o jej utrzymanie. Co do kwestji 8 godzinnego dnia pracy pos. Chacinski czyni zarzuty rządowi, że nie poczynił odpowiednich kroków na terenie międzynarodowym, aby wyjaśnić tą kwestję. W końcu swego przemówienia pos. Chaciński oświadcza, że jeżeli chodzi o stosunek jego klubu do obecnego gabinetu, to klub **jego będzie nadal popierał p. premjera w rozpoczętej akcji sanacji naszych stosunków gospodarczych.**

Następnie zabrał głos pos. **Witos** (Piast), który utrzymywał, że okres obecny jest okresem niezwykle doniosłym.

Stronnictwa robotnicze złożyły znaczne ofiary ze swych zapatrywań. Zarówno władze, jak i społeczeństwo przez szereg miesięcy czyniły wszelkie wysiłki, w wyniku czego rząd obecny pracuje w warunkach lepszych, a niżeli rządy poprzednie. Przechodząc następnie do omówienia poszczególnych kwestji, pos. Witos zajmuje się naszą polityka zagraniczną, twierdząc, że to, co się stało w Angli zmienia postać rzeczy od czasów obrad genewskich, a uznanie przez Francję Rosji sowieckiej bądź co bądź musi podyktować obywatelom polskim i politykom polskim ostrożność. Co do stosunków wewnętrznych pos. Witos oświadcza, że dotychczas nie są one unormowane. Zajmując się omawianiem stosunków, panujących na kresach wschodnich, mówca krytykuje ostatnie zarządzenia rządu.

Przechodząc z kolei do stosunków gospodarczych pos. Witos wywodzi, że polityka gospodarcza u nas jest prowadzona wbrew interesom olbrzymiej większości ludności. Błędem było również sztuczne stwarzanie przemysłu, który obecnie nie jest zdolny do eksportu zagranicznego, a nawet traci odbiorców wewnętrznych. Bezustanna zmiana systemu gospodarczego, niepewność z dnia na dzień musi doprowadzić do wielkiego zubożenia wsi.

Pos. Witos przystępuje z kolei do omawiania budżetu na rok 1925 i twierdzi, że budżet ten zarówno po stronie wydatków, jak i po stronie dochodów jest nierealny. Co do kredytu i jego znaczenia dla ludności wsi pos. Witos podkreśla, że Polska powinna zaciągnąć pożyczkę zagraniczną.

Kończąc swoje przemówienie, mówca porusza sprawę parcelacji oświadczając:

Sprawa ta ma znaczenie państwowe, polityczne i społeczne i winna być przeprowadzona jeżeli nie ofiarami ze strony państwa, to przy pomocy ofiar tych, którzy posiadają ziemię. W kwestji tej oświadcza pos. Witos: Czekamy jeszcze krótki czas na spełnienie obietnic i mamy środki parlamentarne, aby za niedotrzymanie obietnic wyciągnąć odpowiednie wnioski Poruszając zagadnienie rozwiązania Sejmu, pos. Witos uważa rozwiązanie Sejmu za aktualne wobec niespełnienia swego zadania przez Sejm obecny i uważa, że jest rzeczą wskazaną zmienić stosunki w Polsce radykalnie. Jeżeli przystąpi się do rozwiązania Sejmu, należy przedewszystkiem zmienić ordynację wyborczą, aby nowe wybory dały Polsce jasną większość sejmową.

Omawiając stanowisko klubu Piasta do obecnego rządu, pos Witos oświadcza. Obecnego rządu myśmy nie tworzyli i odpowiedzialności za niego nie bierzemy. Jeżeli popieramy jego zamierzenia, to robimy to w interesie państwa. Cieszymy się z jego sukcesów, jako sukcesów państwa. Nie stawiamy ani popieramy żądań co do usunięcia niektórych ministrów. bo to jest podyktowane interesami partyjnymi. Nasza akcja zawsze będzie zgodna z interesami państwa i demokracji

W dalszym ciągu zabierali głos pos Chrucki (kl ukr.), pos. Greis (kl. kat. lud.) i pos. Rogula (kl. biał.) Pierwszy i ostatni z wymienionych mowców, zajmując zasadniczo stanowisko opozycyjne w stosunku do obecnego rządu skarżyli się na rzekomy ucisk mniejszości narodowych w Polsce, zaznaczając, jak pos. Chrucki, że kwestja ta powinna być załatwiona na terenie międzynarodowym oraz — jak pos Rogula, że jedynym środkiem uspokojenia kresów jest wycofanie z nich zarówno policji, jak i administracji polskiej i danie możności ludowi białoruskiemu wypowiedzenia się o swym losie na zasadzie samostanowienia.

Pos. Greis w konkluzji swego przemówienia oświadczył:

Dla sanacji społeczeństwo całe musi ponieść pewne ofiary, ale wiemy że w najbliższych miesiącach nastąpi zmiana na lepsze i dlatego z życzliwością i zaufaniem odnosimy się do rządu, który może być pewien naszej pomocy. Mówca ten podniósł dalej zasługi prezesa Rady Ministrów i ministra skarbu p. Władysława Grabskiego w dziele sanacji skarbu, twierdząc, że premjer Grabski kilku śmiałemi posunięciami uleczył najgroźniejszą chorobę — stosunki finansowe.

Na tem dyskusję przerwano, odraczając ją do następnego posiedzenia, które odbędzie się w czwartek o godz. 3 popoł.

Społeczeństwo a wojsko.

II.

Pisaliśmy.

„Nie droga gwałtu, nie droga jednostronnej przemocy, ale droga porozumienia wspólnego, a w ostateczności droga sądów koronnych winna być miarodawczą dla załatwiania nieporozumień lub sporów powstałych między wojskiem a społeczeństwem względnie jego prasą“.

I tak być winno. Bo do czegóż doprowadziłoby traktowanie wszelkich sporów z wojskiem na drodze gwałtu lub przemocy? Nie do czego innego jak do niepewności prawnej, tego najniebezpieczniejszego stanu w państwie prawnem i konstytucyjnem a chyba nasze wojsko, które ma nietylko obronę granic na celu, ale i ochronę porządku wewnętrznego nie może chcieć, by z jego łona wyłaniały się jednostki, stan prawny naszego ustroju państwowego obrażające.

Wiemy doskonale, że w tym kierunku niema w szerokich kołach wojska dwóch zdań. Posłuch i uszanowanie prawa jest ogólne, a wyjątki potwierdzają tylko regułę. Niestety wówczas w znacznej mierze władze wyższe swoją za daleko idącą wyrozumiałością osłabiają poczucie uszanowania prawa. Przed oczyma naszemi stawa jeden przykład, w którym oficer awanturujący się kilka godzin i następnie przez sąd wojskowy zwolniony ze względu na stan nerwowy, zostaje następnie odznaczony tem, że wysyła go się na specjalne kursa za granicę.

Fakt ten wywołał zrozumiałe żdziwienie w kołach cywilnego społeczeństwa, a w poważnych kołach wojskowych potrząsanie głową, tembardziej, że oficer ten uwolniony został jedynie dla swego wysokiego podrażnienia nerwowego, w którym to wywołał wyżej wspomnianą awanturę.

I słusznie powiedział nam ktoś, że wobec wyższych przedstawicieli wojskowości zauważył, że zło nie leży w tem, że żołnierz lub oficer zawini, ale w tem, że, o ile zajdzie wypadek tego rodzaju, wyższe władze wojskowe nie zawsze postępują z konieczną energją i żelazną konsekwencją.

A na gorsze w tej całej sprawie jest to, że społeczeństwo nasze patrzy, widzi i robi sobie uwagi, tembardziej że jego poczucie i poszanowanie prawa jest tu — na Kresach Zachodnich — szczególnie wysubtelnione. W takich warunkach powstaje pytanie, jakiemi środkami należy zapobiegać tarciom między społeczeństwem wzgl. prasą a wojskiem. I wydaje nam się, że ku temu jest jedna a przy dobrej woli bardzo prosta droga. W miastach, gdzie większe są centra wojskowe winny istnieć jakieś ośrodki porozumiewawcze, wobec których załatwiałoby się lokalne kwestje sporne oczywiście nie wchodzące już wyłącznie w dziedzinę dyscypliny wojskowej. Ośrodki takie winny też istnieć przy każdem D O. K. gdzieby łagodziły się nieporozumienia, któreby nie dały się załatwić w lokalnych warunkach, lub miały charakter ogólniejszy. Oczywiście, że w tych ośrodkach nie możnaby załatwiać tylko skarg na wojsko, ale trzebaby i przeciwnie wsłuchiwać się w skargi wojska na społeczeństwo, pomnąc, że i wojsko ma wiele mniej lub więcej uzasadnionych pretensji do społeczeństwa. I otóż na tle tem w znacznej mierze osłabiłoby się rozmaite naprężenia, a przyczyniło w nie mniejszej mierze do pogłębienia zrozumienia potrzeb wojska wśród społeczeństwa.

Rzeczą odpowiednich jednostek byłoby omówienie i przeprowadzenie powyższej myśli. Zdajemy sobie sprawę, że nie jest to łatwe zwłaszcza, że wojsko, stojące na stanowisku jednostronności, częstokroć utrudnia dyskusję ze sobą. I znów nam przyświeca inny przykład. Swego czasu w mieście naszem toczono zabiegi w kierunku utworzenia klubu obyw. W regulaminie powiedziane było, że każdy zgłaszający się poddać się musi przed przyjęciem głosowaniu. Sfery wojskowe oparły się temu, wychodząc z założenia, że, kto nosi mundur, ten nie może podlegać żadnym osobistym ograniczenio

Kto pójdzie?

Jutro dzień rozstrzygający.

Z Warszawy donoszą, że prezes rady ministrów Grabski powrócił po naradzie z Prezydentem Rzeczypospolitej w Spale do Warszawy.

Narada tyczyć miała zmian na fotelach ministerjalnych. Oprócz Darowskiego ma pójść minister Hübner (sprawy wewn.) i minister Weganowski (sprawiedliwość).

Jutro nastąpić ma też głosowanie nad wywodami prezesa ministrów.

wiście na ten punkt widzenia nie zgodzili się cywilni, wychodząc ze słusznego założenia, że jeżeli prezes sądu, dyrektor banku, ksiądz, lekarz i t. d. poddać się muszą przy przyjęciu warunkom głosowania, uczynić to winien oficer ze zrozumiałych przyczyn, że mundur sam przez się nie jest kartą wizytową.

Otóż tu leży jedno z głębszych, a bodaj czy nie najgłębszych nieporozumień międ... wojskiem a społeczeństwem, że są koła wojskowe, które uważają wojskowego, a szczególnie oficera za obywatela jakiejś specjalnej pierwszej klasy.

A przecież tak nie jest. Oficer polski jest jak każdy inny równouprawnionym obywatelem Państwa, któremu o tyle należy się specjalny szacunek, o ile on mundur swój, nosząc jako symbol cnót rycerskich, cnót tych wyrazicielem jest w każdym calu.

Niestety w tym kierunku było bardzo wiele odchyleń i nie dziw, że społeczeństwo bardzo uważnie patrzy na oficera, tem głębiej ceniąc tych, którzy ideałowi temu odpowiadają.

Wypadki jak bydgoskie wzgl. podobne, wypadki, w których sądy wojskowe uznają pojedynki wzgl. zabójstwa jako akta uzasadnionej samoobrony oficerskiej nie mogą przyczynić się do wyrównania nieporozumień, istniejących między społeczeństwem a wojskiem. I nie będzie lepiej aż w wojsku nie zwycięży zasada, że konstytucyjna równość obywatelska obowiązuje nie tylko ludność cywilną ale i społeczność wojskową.

Miejmy nadzieję, że fermenty, które przeżywa społeczeństwo, które goreją też w naszej młodej armji, oczyszczą atmosferę z miazmów naleciałości obcych, z miazmów nie tyle nieufności, ile w rzeczywistości nieporozumień między wojskiem a społeczeństwem, a wojsko nie tylko jego dumą ale i świadectwem będzie jego moralnej tężyzny.

Pielgrzymka polska do Rzymu

w roku jubileuszowym 1925.

Bardzo wiele osób, zgłaszając swój udział w pielgrzymce jubileuszowej, prosi o szczegółowe informacje lub odpowiedź na stawiane pytania. Komitet wykonawczy, nie będąc w stanie każdemu z osobna odpisywać, będzie informował uczestników pielgrzymki przez dzienniki.

1. Pielgrzymka wyjedzie z Polski 27 kwietnia 1925 — w Rzymie będzie bawić od 2—12 maja, powrót do kraju nastąpi około 17-go maja 1925 r.

2. O paszport będzie się czas starać w lutym i marcu roku przyszłego. Każdy będzie musiał osobiście wyrobić sobie paszport w swojem starostwie i zapłacić jego koszta — wizy paszportów załatwi i opłaci Komitet.

Po zamknięciu listy zgłoszeń poczyni Komitet starania u Władz o ulgi paszportowe, które niebawem poda do wiadomości uczestników.

3. Również każdy funkcjonarjusz państwowy sam musi prosić o urlop swą Władzę przełożoną. Komitet zaś wniesie prośby do Władz centralnych, by na udzielenie urlopów na pielgrzymkę zezwoliły.

4. Gdzie i w jakiej wysokości składać pieniądze, będzie podane przez dzienniki w listopadzie. Ostateczny termin do uiszczenia wpłaty będzie do końca stycznia 1925. Ceny poprzednio podane dla klasy I-szej 650—700 zł., dla klasy II-giej 500—550 zł., dla klasy III-ciej 350—400 zł. nie będą podwyższone, w cenach tych objęta jest podróż koleją tam i z powrotem, całe utrzymanie, wizy paszportów, wstępy na wystawę misyjną do muzeów i dorożki do miejsc dalszych.

Dojazd z domu do stacji, na której się wsiada do pociągu pielgrzymkowego, odbywa się na własny koszt.

Czy będzie można wracać osobno i korzystać z ulg, wyjaśni się później.

5. Wszystkie klasy jadą w wagonach osobowych, każdy uczestnik będzie miał miejsce do siedzenia zapewnione. Osobnych wozów sypialnych nie będzie.

6. W Rzymie będą pielgrzymi rozmieszczeni według klas w kilku punktach, z zapewnieniem przyzwoitego noclegu i utrzymania — a dla zwiedzania miasta podzieleni na grupy z osobnemi przewodnikami. Gdy trzeba będzie reprezentować całą pielgrzymkę n. p. na audjencji, w czasie nabożeństw itp. występować będą wszyscy wspólnie.

7. W pielgrzymce mogą brać udział nietylko księża, ale i świeccy obojga płci.

Po uiszczeniu pieniędzy, każdy uczestnik otrzyma legitymację opatrzoną pieczęcią Komitetu, która mu ułatwi uzyskanie paszportu, a nadto drukowany przewodnik, w którym znajdzie informacje o zaopatrzeniu się na podróż, o stroju na audjencji u Ojca św., szczegółowy rozkład jazdy i program pielgrzymki.

W miarę potrzeby dalsze informacje będzie Komitet podawał do wiadomości częściowo przez Komitety diecezjalne, częściowo przez dzienniki.

Ks. Dr Wojciech Tomaka
Przewodn. Komitetu wykonawczego.

Konsolidacja przyjaźni francusko-polskiej.

Minister Sikorski udekorował oficerów francuskich.

Paryż, 4. XI (Pat) Min. Sikorski odbył dziś dłuższą naradę z gen. Nolettem? Z kolei uczestniczył minister na bankiecie, wydanym na jego cześć przez stowarzyszenie francusko-polskie. Prezes stowarzyszenia sen. Noulens powitał ministra w imieniu stowarzyszenia pracującego nad zbliżeniem francusko-polskiem. W odpowiedzi zabrał głos min. Sikorski, dziękując za serd czne słowa sen. Noulensa oraz za danie mu okazji spotkania wybitnych mężów, którzy pracą swoją przyczynili się do konsolidacji przyjaźni francusko-polskiej, będącej podstawą pokoju w Europie.

Paryż, 4 11. (Pat.) W przededniu zakończenia licznych prac, rozpoczętych w Paryżu min. Sikorski wydał wczoraj obiad na cześć min. marynarki Dumesnila. Przed obiadem min. Sikorski udekorował wielką wstęgą orderu Polonja Restituta min. Dumesnila i szefa sztabu marynarki admirała Salauna oraz poprzednika jego admirała Grassete. Oprócz tego min. Sikorski wręczył krzyż II klasy orderu Polonja Restituta admirałom Violette i Jolivet oraz krzyż komandorski tegoż orderu majorom Descotues i Laurent'owi. Min. Dumesnile wręczył wielki krzyż oficerski Legji Honorowej admirałowi Porębskiemu oraz komandorski Legji Honorowej komandorom Frankowskiemu i Solskiemu Gen. Sikorski wygłosił przemówienia, o stosunkach między polską a francuską marynarką i oświadczył, że czuje się szczęśliwy, mogąc stwierdzić, iż Francja przoduje na morzu, w powietrzu i w radjotelegrafji i że w osobie ministra Dumesnila pozdrawia pełną chwały marynarkę francuską, a w osobach wiceministrów Laurenta i Eynaca bohaterskie lotnictwo francuskie i jego dzielnych przywódców.

W odpowiedzi min. Dumesnil podziękował za uczucia, wyrażone przez min. Sikorskiego i oświadczył, że min. Sikorski wzruszył głęboko wszystkie serca swojemi słowami pełnemi otwartości i szczerości.

Prześladowania religijne w Bolszewji.

Ryga, 2. 11. (Tel. wl.) Bolszewicy wznowili prześladowania wszelkich wyznań i religji. Władze sowieckie republiki baszkirskiej skasowały wszystkie święta na terytojum republiki.

Zamiast niedzieli chrześcijańskiej i piątku mahometańskiego wyznaczyły środę jako dzień wypoczynku tygodniowego. Zamiast wszystkich dni świątecznych wyznaczono dziesięć dni w ciągu roku pod nazwami dnia urodzaju, dnia autonomji baszkirskiej itd.

Przemówienie Mussoliniego na przyszłem zebraniu rządowem.

Rzym 4 11. (Pat.) Korespondent P. A. T. otrzymał z dobrze poinformowanego źródła wiadomość, że przed otwarciem parlamentu odbędzie się zebranie większości rządowej, na którem Mussolini wygłosi przemówienie o sytuacji politycznej kraju. Przemówienie to nacechowane będzie tendencją pojednawczą. Następnie Mussolini poruszy sprawę drożyzny i omówi zarządzenia, jakie przedsięweźmie rząd przeciwko spekulacji. W końcu premjer mówić będzie o włoskiej polityce zagranicznej.

Wyniki wyborów w Ameryce podane będą w czwartek.

Wiedeń 4. 11. (Pat.) „N. Fr. Presse" donosi z Nowego Jorku, że wybory, skończą się o godz. 6 wieczorem. Wyniki ostateczne podane będą do wiadomości Europy dopiero w czwartek. Donoszą z Nowego Jorku, że zakłady w sprawie zwycięstwa wyborczego Coolidge'a zawierane są obecnie w stosunku 11:1 na jego korzyść.

Powódź w Anglji i Francji.

Londyn, 4. 11. (AW.) Poziom wody na Tamizie podniósł się o półtora metra. W okolicach Londynu powódź z...ła pola, przyczem znalazło śmierć kilka osób.

Paryż, 4. 11. (AW.) We Francji w ostatnich dniach wskutek obfitych opadów atmosfer. wezbrały niemal wszystkie rzeki. Rzeka Saona zerwała tamy. Z Holandji nadchodzą również wiadomości o klęsce powodzi zwłaszcza w południowych prowincjach, gdzie zatonęło bydło i zniszczone zostały zapasy zboża, co spowodowało wielkie szkody.

— **Coraz smutniej wygląda w Sejmie.** Sejm był wczoraj widownią przykrego zajścia.

Między posłem Rabskim ze Związku Lud. Nar., znanym dziennikarzem, a posłem Miedzińskim z Wyzwolenia (pułk. w rezerwie, przyjacielem Piłsudskiego) doszło do starcia czynnego, wywołanego przez posła M. Od słów, jak kanalja, szubrawcy itd. przyszło do bicia po twarzy.

A przyczyna? — zapytanie. Trudno szerzej się rozpisywać nie mając miejsca po temu.

Po obu stronach była obraza; zniewagi czynnej dopuścił się pierwszy poseł M. Pytamy atoli dokąd dojdziemy, gdy nasze polityczne wystąpienia, nasze artykuły w prasie, nasze krytyki będą środkiem do obraz, pojedynków a może i zabójstw.

I dlatego uważamy, że zdrowa opinja publiczna bez względu na przekonanie polityczne powinna wystąpić energicznie przeciw zakusom — obojętnie z której pochodzą one strony — przeciw barbaryzacji naszego życia i kneblowania ust politycznej krytyce nie (nie obelże).

Uzdrowienie nastąpić winno z góry, a więc od posłów, którzy w obecnym Sejmie osiągnęli rekord pojedynkowego maniactwa!

Wstyd!

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Czwartek Leonarda bisk. Wschód sł. 7.7 zachód 4.20. Wschód księżyca 2.54. zachód 12.51.

Repertuar Teatru Miejskiego.

ŚRODA: „DZWONY z CORNEVILLE". Bo... ważne.

CZWARTEK: Premjera **„PRAWO POCAŁUNKU**

PIĄTEK: „DZWONY z CORNEVILLE". Ceny miejsc zniżone od 75 gr. do 3 zł.

—** **Polki składają hołd genjalnemu pisarzowi.** Zwłoki mistrza słowa, każdemu Polakowi drogiego ś. p. Henryka Sienkiewicza przywieziono z dalekiej obczyzny i złożono do grobu w katedrze warszawskiej po królewskim pochodzie, zgotowanemu wodzowi dusz przez wdzięczny naród. Ten smutny, a zarazem radosny moment odbił się echem w ca...

H. RIDER HAGGARD.

ONA.

Powieść. (56

DZIEJE NIEZWYKŁEJ WYPRAWY.

(Tłum. Bron. Falk).

Było to ponad moje siły. Jestem tylko mężczyzną, a ona była więcej, niż kobietą. Pan Bóg wie zresztą, czem była! Upadłem przed nią na kolana i mówiłem w urywanych, krótkich słowach — w takich chwilach mieszają się zmysły — że uwielbiam ją, jak nie uwielbiałem żadnej kobiety i że oddałbym duszę, aby zostać jej małżonkiem, przed czem nie zawahałbym się rzeczywiście, jakby nie zawahał się żaden mężczyzna, a raczej cała płeć męska pod rząd. Przez chwilę wydawała się zdziwioną, a potem roześmiała się i klasnęła w dłonie.

— Tak prędko, Holly! — rzekła. — Zastanawiałem się właśnie, ile czasu będę potrzebować do sprowadzenia cię nna kolana. Nie widziałam u nych stóp mężczyzny już tak dawno, a widok ten, wierz mi, jest miły sercu kobiety; mądrość i długie lata nie są w stanie odluczyć nas od tej słodkiej nawyczki, która jest jedynie cechą kobiety.

— Co chcesz? Co chcesz odemnie? Nie wiesz sam czego pragniesz. Czyż nie mówiłam, że nie jestem dla ciebie? Mój Holly! Mimo twej całej mądrości, a jesteś mimo wszystko mądry, dałeś się jak głupiec wziąć na lep głupstwa. Chciałeś mi spojrzeć w oczy, chciałeś mnie ucałować. Dobrze. Jeśli ci to sprawia przyjemność, popatrz! — pochyliła się, wpiejając we mnie swoje ciemne i przenikliwe źrenice — i ucałuj mnie też, jeśli pragniesz, gdyż dzięki obowiązującym na ziemi prawom pocałunki nie pozostawiają śladu, chyba tylko w sercu. Jeśli mnie jednak ucałujesz, zapewniam cię, że umrzesz z miłości! — i pochyliła się nademną jeszcze bardziej, aż miękkie jej włosy dotknęły mego czoła, a na twarzy mojej uczułem jej oddech. Zaćmiło mi się w oczach. Wtem, kiedy wyciągnąłem ramiona do uścisku, wyproostowała się i w twarzy zaszła zmiana. Wyciągnęła dłoń i położyła mi ją na głowę... Doznałem wrażenia, jakbym pod jakimś dziwnym wpływem oprzytomniał i odzyskał równowagę, oraz świadomość tego co wypada:

— Dość tej zabawy! — rzekła poważnie. — Posłuchaj mnie Holly! Jesteś dobrym, prawym człowiekiem i dlatego cię oszczędzę! Oh! jakże ciężko okazać litość kobiecie! Mówiłam, że nie jestem dla ciebie, dlatego niech myśli twoje przestaną się mną zajmować, niech wyobraźnia spocznie znowu w otchłani, rozpaczy nawet, jeśli tego pragniesz. Nie znasz mnie. Holly! Gdybyś mnie widział przed dziesięciu godzinami, w chwili gniewu, cofnąłbyś się przedemną w trwodze i przerażeniu. Jestem bardzo zmienną kobietą i jak woda w naczyniu odbijam różne przedmioty, ale te giną, mój Holly, giną i są zapomniane. Woda pozostaje wodą i ja pozostaję sobą. Dlatego nie ufaj swoim oczom, gdyż poznać mnie nie możesz. Jeśli raz jeszcze zachowasz się podobnie, wdzięcę zasłonę i nie ujrzysz mnie więcej.

Wstałem i padłem na wysłane poduszkami łoże, drżąc jeszcze ze wzruszenia, chociaż szalona namiętność przycichła we mnie na chwilę, jak drżą liście drzewa, kiedy przeleci wiatr, który je poruszył. Nie miałem odwagi wyznać, że widziałem ją w takiem piekielnem złem usposobieniu, kiedy w grobowej krypcie szeptała nad ogniem zaklęcia.

— Tak — mówiła dalej, — A teraz skosztuj tych owoców! Wierzaj, to jedynie odpowiedni pokarm dla mężczyzny. Mów mi o nauce Hebrajskiego Mesjasza, który przyszedł po mnie i który, jak twierdzisz, rządzi teraz Rzymem, Grecją, Egiptem i krajami barbarzyńskiemi. Musiała to być dziwna nauka, gdyż za moich czasów narody te nie słuchały żadnych filozofów. Rozkosz i wino, krew i zimna stal, chrzest broni w bitewnym zamęcie: oto były zasady ich życia.

(Ciąg dalszy nast.)

-iej Polsce. I u nas w Grudziądzu staraniem p. Kruszonowej przekształcono zwykłe miesięczne zebranie Tow. Czytelni dla Kobiet na obchód ku czci naszego wielkiego bohatera ducha. Po stosownem słowie wstępnem, wygłoszonem przez p. przewodniczącą, zagrała p. Wardacka przepięknie na fortepianie marsz Chopina. Wykład p. prof. dr. Zwierzańskiego trafił do serc wszystkich. Z nabożeństwem słuchano o tym Wielkim Wodzu Dusz, którego jedynem hasłem życia było: „Służba Bogu i Ojczyźnie".

Śpiew solo p. Strzyżewiczówny oraz śpiew i deklamacje artysty teatru, p. Kaczorowskiego, dopełniły wieczór i przyczyniły się do tego, iż w uroczystym nastroju z wdzięcznością wielką ku Wielkiemu Wodzowi Dusz opuszczono salę i składano skromne dary — każdy w miarę możności — na pomnik Wielkiego Męża.

—** **Grudziądz robi się pięknym!?!** Trwające już od kilku tygodni przebrukowanie górnej części ulicy Mickiewicza — postępuje raźno naprzód i jest nadzieja, że za kilka dni będzie skończone. Rezultaty pracy dały znaczne rozszerzenie tak chodników jak i jezdni. Natomiast nowy „owoc sztuki budowlanej" na rogu ulic Szewskiej i Mickiewicza, musi niestety ze względu na swój wygląd zewnętrzny spotkać się z wielkim niesmakiem. Kierownik przebudowy miał bardzo nieszczęśliwy pomysł, wystawiając na głównym rynku i w otoczeniu ładnych kamienic — tak dziwaczny dom.

—** **Zaproszenie.** Celem stworzenia Komitetu „Tygodnia Akademika' zaprasza się niniejszem na konferencje w dniu 7. bm. o godz. 8-mej wieczorem do sali posiedzeń Rady Miejskiej przedstawicieli Duchowieństwa, Władz cywilnych i Wojskowych, Korporacji Miejskich, Prasy, Szkolnictwa, wszelkich Organizacyj i Stowarzyszeń oraz Obywatelstwa.

—** **Odczyt.** Raz jeszcze przypominamy, że dzisiaj o godz. 8-mej wieczorem w sali hotelu p. Kellasa, Wybickiego 42 wygłosi kapitan statku szkolnego „Lwów", p. Stankiewicz niezmiernie interesujący odczyt pt. „Kupiectwo polskie i transport morski". Wstęp dla gości wynosi 1.— zł., dla członków Tow. Kupców Samodzielnych i dla członków Kuratorjum Szkoły Handlowej Z. T. K. bezpłatny.

— ** **Odczyt prezesa Izby Handlowo-Przemysłowej dyr. Janusza Czarlińskiego** na temat „Wrażenia z podróży po Rumunji i Turcji", który miał się odbyć dnia 7-go listopada w auli gimnazjum przyrodniczo-matematycznego, został odłożony na dzień 14 listopada, t. j. na piątek o godzinie 8-ej.

— ** **Zjazd Absolwentów byłej Wielkopolskiej Szkoły Podchorążych Piechoty w Bydgoszczy.** Koledzy! Dzień 8. i 9. listopada tuż przed nami! Stawmy się tłumnie do apelu, by nikogo z nas żyjących nie brakło w tym dniu w Bydgoszczy, celem podtrzymania i wzmocnienia serdecznych nici, nawiązanych w szkole, celem oddania wspólnego hołdu cieniom poległych towarzyszy, wreszcie celem zrzeszenia się do wspólnego wysiłku w ulżeniu sobie warunków, czy to wypadkach osobiście życiowo ciężkich, czy to celem samopomocy w pracy naukowo-twórczej.

Raz jeszcze przeto: „Tłumnie do apelu!"

Komitet Zjazdu

—** **Otwarcie dokszt. szkoły handlowej.** Wczoraj, t. j. 4. bm. o godz. 18[30] nastąpiło otwarcie dokształcającej szkoły handlowej wieczorowej przy Szkole Handlowej Związku Tow. Kup. na Pomorzu. Na otwarciu obecni byli członkowie Zarządu Głównego Związku, oraz Kuratorjum Szkoły. Pierwszy przemówił p. dyr. Markiewicz podkreślając cel i zadania takiej szkoły, poczem prezes p. Marchlewski w przemówieniu swem wykazał konieczność uzupełnienia tak przez uczni jak i pomocników handlowych swojej wiedzy fachowej. Zapisy do dokształcającej szkoły handlowej przyjmuje jeszcze dyrekcja szkoły handlowej, Klasztorna 5.

—** **Z kroniki policyjnej.** W ciągu ostatniej doby aresztowano w naszem mieście 5 osób, a mianowicie 3 osoby za zakłócenie spokoju nocnego i 2 za kradzież kieszonkową na dworcu.

—** **Fałszywa wersja.** Wobec kursujących w naszem mieście pogłosek o zabójstwie b. właściciela kabaretu „Mazurki". Zamordowano tam handlarza Bennona Hamburgera wie wiadomości z gazet niemieckich, że nieszczęśliwy denat berliński nie ma nic wspólnego z dawnym właścicielem „Mazurki". Zamordowano tam handlarza Bennona Hamburgera z Alzackiej ul. nr. 76.

—** **Podziękowanie.** Wszystkim tym, którzy bezinteresownie i łaskawie ugościli licznych oświatowców przebywających na trzydniowym kursie T. C. L. w Grudziądzu oraz tym, którzy w jakiejkolwiek mierze przyczynili się do pomyślniejszego urządzenia i prowadzenia kursu, składam jaknajserdeczniejsze podziękowanie.

ks. dyr. Ludwiczak.

Ruch towarzystw.

—(rt) **Tow. gimn. „Sokół" w Grudziądzu** donosi swym Szan. członkom (wszystkim oddziałom) że zebranie plenarne odbędzie się w środę dnia 5-go listopada br. o godz. 7 i pół w Bazarze. Uprasza się o liczny udział. Czołem!

ZARZĄD,

— (RT) **Plenarne zebranie miesięczne Towarzystwa Powstańców i Wojaków w Grudziądzu** odbędzie się dziś w środę 5. bm. o godzinie 7-mej wieczorem w sali Bazaru przy ulicy Moniuszki.

Na porządku dziennym oprócz zwykłych spraw urzędowych Towarzystwa — wykład prezesa Kalwarego o konstytucji i ustroju państwowym. Pozatem wykład kapitana Bolesława Giełga na temat „Udział organizacyj społecznych w zakresie przysposobienia wojskowego". Ze względu na ważność obrad oraz pouczające wykłady, Zarząd uprasza wszystkich członków oraz sympatyków o punktualne przybycie.

ZARZĄD.

—(rt) **Stow. Polskiej Młodzieży Kat.** (śródmieście) **podaje członkom do wiadomości iż ćwiczenia gimnastyczne odbywają się co wtorki i czwartki od godz. 7 do 9 w szkole przy ul. Brackiej.**

W niedzielę dnia 9-go bm. o godz. 2 popoł. odbędzie się zebranie w szkole przy ul. Brackiej. Ze względu dla bardzo ważnych spraw udział wszystkich członków konieczny.

ZARZĄD.

—(rt) **Klub Szoferów na Pomorze** z siedzibą w Grudziądzu przypomina wszystkim członkom, iż dnia 8 listopada br. o godz. 7 wiecz. odbywa się roczne zebranie w Strzelnicy. Zatem należy mies.składki jak i inną należytość do tegoż dnia załatwić. Zaleca się wszystkim członkom, zwłaszcza platnym, aby się zjawili, ponieważ na porządku dziennym są bardzo ważne sprawy jak wybór nowego Zarządu itd.

ZARZĄD.

— (RT) **Zebranie całego komitetu, nowo obranego na walnem zebraniu T. C. L.** w dniu 23. października rb. — odbędzie się w piątek, dnia 7. bm. o godz. 7-mej wieczorem w Muzeum.

(RT) W czwartek, dnia 6. XI. rb. o godz. 8-mej wiecz. w Strzelnicy przy ul. Strzeleckiej 10/11 zebranie członków **Ligi Obrony Ojczyzny i Wiary**, goście i sympatycy mile widziani.

ZARZĄD.

— **(RT) Zarząd Związku Podof. Rez. Koła Grudz.** przypomina wszystkim swym członkom, że następne plenarne zebranie odbędzie się w czwartek dnia 6. listopada br. o godzinie 7. wieczorem w Hotelu Kellasa, przy ul. Józefa Wybickiego. Ze względu na bardzo ważne sprawy przybycie wszystkich członków jest pożądane. Goście i sympatycy mile widziani.

ZARZĄD.

— (RT) **„Koło Panien" przy Czytelni dla Kobiet.** W czwartek dnia 6. bm. o godz. 7-mej wiecz. w sali fizykalnej gimnazjum żeńskiego — robótki ręczne. Omówione będą przy tem szczegóły wieczorku familijnego, który odbędzie się w sobotę dnia 8. bm. o godz. 8-mej wiecz. w małej salce „Hotelu pod Złotym Lwem", na który dla członkin i ich najbliższej rodziny osobnych zaproszeń się nie wysyła.

REKLAMY.

+ Donosimy, że ostatni szlagier sezonu, który uznano za nasz najlepszy film p. t. **Pat i Patachon „Miłość wśród śniegów" został dla Kina „Orzeł"** pozyskany.

Z Pomorza.

—** **OSIE. Następstwa sówki-chojnówki).** Praca wre obecnie w leśnictwie Dębowej w obwodzie nadleśnictwa Sarniagóra i leśnictwa Czarnejwodzie w obwodzie nadleśnictwa Szarlaty, gdzie pobudowano baraki, aby niebawem rozpocząć ścinanie drzew poschniętych wskutek ukazania się w roku zeszłym i bieżącym w wielkiej ilości gąsienicy tak zwanej sówki-chojnówki.

(Kłopoty tabaczników). Od dłuższego czasu wszyscy namiętnie zażywający tabakę — pogrążeni są w beznadziejnej rozpaczy. Bowiem tabaka do zażywania niepokazuje się tutaj już oddawna. Oto jesze jeden dowód „racjonalnej" gospodarki monopolowej.

—** **OSTROWO,** pow. Wąbrzeski **Ofiara alkoholu).** W ubiegłą środę wiecz., 22. 10. br. wypił gospodarz A. Smoczyński w oberzy Zinka większą ilość wódki. Na odchodne zażądał jeszcze od oberzysty butelkę wódki którą zaraz duszkiem wypił. Po wypiciu tej porcji padł bez przytomności. Nie spodziewając się nic złego, wyniesiono pijaka do stajni, gdzie nad ranem znaleziono go bez życia.

—** **TORUN. (Dorożki samochodowe).** W tych dniach otrzymała stolica naszego województwa bardzo dużo pojazdów samochodowych, z których publiczność korzysta bardzo licznie. Konkurencja dorożek automobilowych z konnemi jest bardzo poważna, a to tembardziej, że taryfa obu kategoryj jest prawie równa.

—** **WEJHEROWO. (Agitacja na rzecz kościoła narodowego).** Jak donosi „Gazeta Kaszubska" od pewnego czasu w mieście i powiecie obchodzą mieszkania katolików, agitatorzy i kolektorzy sekty t. zw. „kościoła narodowego" i zbierają składki na budowę nowego kościoła. Ponieważ zachodzi obawa, że sprytni „apostołowie" przeniosą się i na inne powiaty, ostrzega się wszystkich wiernych przed tą potępioną przez kościół katolicki sektą. Sprawą tą powinny się również zainteresować odpowiednie władze.

—** **PUCK. (Nowinki miejskie).** Były nauczyciel oddziałów niem. J. Pfund (Niemiec) został przed kilku dniami za nielegalne przekroczenie granicy polsko-niemieckiej skazany przez tutejszy sąd na 7 dni aresztu. Ponieważ Pfund jest obcokrajowcem, więc w najbliższym czasie, jak się dowiadujemy, zostanie całkowicie z granic Polski wydalony.

(W hołdzie Sienkiewiczowi). W ubiegłą niedzielę, t. j. 26. bm. odbyła się tutaj uroczysta akademja ku czci H. Sienkiewicza. W akademji wzięli udział reprezentanci władz cywilnych i wojskowych, delegacje wszystkich statków stojących w porcie oraz tłumy publiczności, szczególnie młodzieży.

—** **STARZYM,** pow. pucki. **(Niemiecka impreza)** — Właściciel oberzy, członek (?!) miejscowego Tow. gimnast. „Sokół", rodowity niemiec, ośmielił się w ub. tygodniu zaprosić do czysto polskiej wioski naszej, zamieszkałej z wyjątkiem 2 rodzin niemieckich przez rdzennych Kaszubów, kilku „artystów" kabaretowych (raczej agitatorów niem.) z Gdańska, którzy w jego lokalu cały wieczór w języku niem. ordynarnemi monologami i śpiewkami bawili licznie zebranych gości. Impreza ta (właściwie pod płaszczykiem przedstawienia — propaganda bezczelna niemczyzny) wywołała pośród szczerze czujących po polsku kaszubów zrozumiałe oburzenie i potępienie.

Z ruchu gniazd sokolich.

— **Zebranie Zarządu Okręgowego III. Okręgu Grudziądzkiego.** Pod przewodnictwem prezesa druha Władysława Samolińskiego, który zdał sprawozdanie, druh Szweczko referuje smutny stan kasy w okręgu. Druh naczelnik Dostatni zdaje sprawozdanie z przebiegu pracy dotychczasowej i tej jaką na przyszłość chce się przeprowadzić. W listopadzie odbędzie się zjazd naczelników. Budowa boiska Grudziądzu postępuje naprzód. Druh Maciejewski mówił o zaprowadzeniu mustry wojskowej w gniazdach. Po wyczerpaniu porządku obrad zamknął druh prezes zebranie pozdrowieniem Czołem!

Sprawy społeczno-gospodarcze.

— **POSTĘPY DROŻYZNY.** Komisja statystyczna badająca wzrost drożyzny, ustaliła podniesienie się ogólnego poziomu cen w Polsce w miesiącu październiku o **7,09** proc. Jest to wzrost dość znaczny jeżeli się weźmie pod uwagę ten krótki okres czasu jednego miesiąca, w którym to miało miejsce. Nie wszystkie towary wzrastały, w tym miesiącu, w jednakowym stopniu.

I tak kiedy ceny na artykuły żywnościowe wzrosły **o 11.56** proc. wydatki na odzież i obuwie podrożały zaledwie **o 0.89** proc.

— **Pomorski Bank Rolniczy.** Dnia 16 października r. b. odbyło się Walne Zgromadzenie Banku Rolniczego w Toruniu, na którem przyjęto sprawozdanie roczne za rok gospodarczy 1923/24. Pomorski Bank Rolniczy powstał z dawniejszych Nadwiślańskiego Banku Rolniczo-Handlowego z współudziałem Pomorskiej Spółki Okowicianej w Starogardzie, Zakładów Przemysłowych Winkelhausen w Starogardzie, Pomorskiego Syndykatu Rolniczego w Toruniu, Banku Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego w Poznaniu i Banku Cukrownictwa w Poznaniu.

Pomorski Bank Rolniczy służy interesom finansowym rolnictwa, czy to w drodze bezpośrednich pożyczek dla rolników, czy to drogą finansowania organizacyj rolniczo-handlowych i rolniczo-przemysłowych. Rozwój Banku po zreorganizowaniu go, a zatem w przeciągu 4 ostatnich miesięcy roku gospodarczego wzrósł w sposób nadzwyczajny i wykazuje przeszło zł. 5.000.000— obrotu. Zaufanie, jakim się instytucja ta cieszy w szerokich kołach Pomorza, wynika jasno z cyfry kapitałów ulokowanych na rachunkach bieżących które wynosiły zł. 419.000.— Wynik zamknięcia daje zł. 13.729,78 czystego zysku po podpisaniu wszelkich kosztów organizacyjnych co świadczy o korzystnym rozwoju.

Ogromny wzrost wszystkich tranzakcji finansowych wykazał potrzebę podwyższenia kapitału akcyjnego, co Walne Zgromadzenie jednogłośnie uznało i uchwaliło podwyżkę kapitału do wysokości zł. 505.000. —. Podwyżka ta została równocześnie w całości zasubskrybowana. Rezerwa pochodząca z ażja podanych pierwszych akcji Pomorskiego Banku Rolniczego w wysokości zł. 15.000.— pozostała nietknięta, tak że cały kapitał Banku wynosić będzie obecnie po dokonanej wpłacie zł. 520.000.—. Cyfry te świadczą najlepiej o potrzebie instytucji takiej, jaką jest Pomorski Bank Rolniczy, mający swoją siedzibę na Pomorzu i pracujący wyłącznie dla Pomorza.

— **Zarząd Spółki Akcyjnej. Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Polsce** zawiadamia, iż posiadacze świadectw tymczasowych na akcje VI emisji Spółki mogą zamieniać te świadectwa na oryginalne akcje w godzinach biurowych: w Banku Małopolskim w Krakowie, Rynek Główny 25, w Banku Małopolskim, Oddział w Warszawie, Marszałkowska 154, w Banku Handlowym w Warszawie, róg Traugutta i Czackiego, oraz w Zarządzie Spółki, Warszawa, Świętokrzyska 28, w zależności od tego, gdzie została dokonana subskrypcja akcji.

Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.
Redaktor odpowiedzialny: Konstanty Dąbkowski.

Z powodu korzystnego zakupu

poważnych zapasów

od dziś

SPECJALNA WYSPRZEDAŻ

po wyjątkowo niskich cenach.

Firany artystyczne
tkanina ang. jakości etamine
Guld. 14.50, 18, 22.50, 32.

Firany artystyczne
kolorowe jasne madras
Guld. 23, 28, 39, 44.

Firany artystyczne
ciemne madras
Guld. 52, 63, 72, 85.

Polówki — Stores
tkanina ang. i etaminowe
Guld. 15, 25, 34, 49.

Kapy na łóżko pojed.
tkanina angielska i etaminowe
Guld. 11.75, 18, 23.

Kapy na obydwa łóżka
Guld. 23, 31, 45.

Garnitury klubowe
kanapa i 2 fotele, Ia skóra — bydlęca, format wielki —
Garnitur Guld. 1390.
Sporządzone we własnych warsztatach

Dywany Smyrna
roboty ręcznej, wykonanie solidne, ciężkiej wełnianej jakości wszelkich rozmiarów
metr. □ **Guld. 83.—**

Materjały do firan
tkanina ang. szeroka
mtr. Guld. 1.95, 2.50, 3.90 5.25.

Materjały Madras
deseń ciemny
115 ctm. 130 ctm. 130 cm.
mtr. Guld. 3.90 6. 10.

Łóżka żelazne
czarne i białe z dobrym materacem
Guld. 80, 95, 110, 120.

Materace do rozkładania
napełniane, bardzo dobre, sporządzone we własnych warsztatach
Guld. 25, 45, 54, 75.

Łóżka dziecięce
począwszy od Guld. 45.

Kołdry
koce i derki podróżne.

W specjalnym oddziale dla eleganckiej wewnętrznej dekoracji najwykwintniejsze nowości w wielkim wyborze.

Prosimy zwrócić uwagę na nasze okna wystawowe

August Momber G. m. b. H.

Specjalny dom wypraw domowych
Gdańsk, Dominikswall 9—10

Urząd Celny na dworcu w Grudziądzu

podaje do publicznej wiadomości, że dnia 12 listopada b. r. o godz. 10-ej sprzedawać będzie w magazynie celnym, w budynku ekspedycji towarowej następujące towary:

1 wagon maszyn młynarskich, jak: podstawy walcowe plansichtry, filtry, elewatory i t. p. wagi ogólnej 16.324 kg.,
66 sztuk, nadeszłe z zagranicy pod adresem firmy Rudof Schimmelfenig w Grudziądzu dla „Górny Młyn" właściciel A. Moddelsee w Grudziądzu. Cena wywołania 13.534 97 zł.
3 skrzynie żarówek, nchy S. i Co., Nr. 54, 56 105, wagi netto 85 kg., nadeszłych z zagranicy pod adresem Bank Związku Spółek Kupców w Grudziądzu. Cena wywołania 837.40 zł.
1 kanapę, stół i dwa fotele używane nieodebrane przez właściciela p. Karola Dunkera z Królewca. Cena wywołania 157.25 zł.

W razie niesprzedania wymienionych powyżej przedmiotów w dniu 12 listopada b. r. odbędzie się druga licytacja dnia 24 listopada r. b. o godz. 10 i [2187

Inspektor Celny.

Wróciłem

Dr. med. Urbański.
Plac 23-go Stycznia 11.
Telefon 234
Godziny przyjęć 9-11 i 4-5.

Powróciłem

Dr. Zambrzycki

specjalista w chorobach wewnętrznych
Zakład Roentgen'owski i diatermji.
Grudziądz, Stara 24, II.

Cukier

w każdej ilości do nabycia w wszystkich sklepach „Zgoda". (2214
„Zgoda" Spółdzielnia Spożywców. z. z o. o.

Materjały piśmienne, biurowe i szkolne
poleca
Hurtownia St. Całbecki
Grudziądz, Mickiewicza nr. 21. [12280

ZASTĘPCA

pożądany zaraz na Grudziądz. i okolicę do sprzedaży artykułu spożywczego. Uwzględni się tylko pierwszorzędną siłę. Oferty pod nr. 2202 do Głosu Pomorskiego.

BANK LUDOWY

Tel. 421. Sp. z odpowiedzialn. nieogr. Założony w roku 1890 Tel. 421.
GRUDZIĄDZ, ul. Józ. Wybickiego 21.

Załatwia zlecenia bankowe, Przyjmuje wkładki oszczędn. i oprocentowuje wedł. umowy

Zakupuje i sprzedaje
waluty zagraniczne, złote, srebrne i papierowe.

Udziela pożyczek:
na weksle — na poukład złota i srebra i w rachunku bieżącym
-237 A

Zecerów
maszynistów

poszukuje
na podstawie nowego cennika Związku Zakładów Graficznych i Wydawniczych na Polskę Zachodnią

od zaraz

Drukarnia Pomorska Tow. Akc.

w Grudziądzu.

Baczność!

Największy wybór eleg. **damskich kapeluszy** oraz (12581 **futra i czapki** damskie i dziecięce, swetry, plaszcze poleca po niskich cenach.

Z. Lubomska
Grudziądz
Rynek 21.

Restauracja „Dwór Artusa"
Mickiewicza 31.

W czwartek, dnia 6 listopada 1924 r.

Kiszki z kapustą i nogi wieprzowe

O liczne odwiedzenie uprasza **W. Borlik.**

Restauracja Arendt

ul. Lipowa 19

W środę, dnia 5 listopada 1924 r.

Kiszki z kapustą i wieprzowe nogi

HOTEL CENTRALNY

w czwartek, dnia 6-go listopada

kiszki z kapustą
nogi wieprzowe

własnego wyrobu.

Hotel Karolewicza

W środę, dnia 5 listopada bm.

polska kiełbasa

z kapustą

nogi wieprzowe ∴ flaki
[12517

Codzienna wysyłka świeżo wędzonych

sielawek (sprotek)

prawdziwych kilońskich pikilngów

hurtownikom, rozpoczęła się [2061
Stahlberg, Gdańsk, Telefon 6856.

Sklep z mieszkaniem (dwa pokoje i kuchnia, w śródmieściu na sprzedaż. Oferty do Głosu Pom. pod 12536.

Baczność!!!

1 biurko dębowe z fotelem
tanio na sprzedaż. 12539
Kwiatowa 28, II.

Kupna

Pianino
lub
fortepian

krzyżowy tylko w zupełnie dobrym stanie kupię. Zgłoszenia do Gł. Pom. pod nr. 2212.

Posady

Stolarzy

na meble, tylko siły pierwszorzędne poszukuje na stałe zatrudnienie
G. HABERMANN
Bydgoszcz,
Unji lubelskiej 9|11 [2142

Poszukuje się od zaraz dzielnej, sympatycznej i rzetelnej

kierowniczki

do składu cukierków obeznanej z branżą, kaucja pożądana. Zgł. pod nr. 12540 do Eksp. Gł. P.

Kasjerka

młodsza z uczciwej rodziny potrzebna 12543 „Renoma" Długa 20a.

Mieszkania

Wynajmę
duży pokój
elegancko, umeblowany z utrzymaniem (kuchnia polska, bardzo smaczna i obfita) solidnemu, inteligentnemu panu ewt. 2 osoby Forteczna 6, prt lewo.

Różne

„Philatelia"

Kraków, Rynek 9 poleca **albumy, katalogi, przybory filatelistyczne, znaczki europejskie i zamorskie.** Obszerny cennik za nadesłaniem 20 gr. [2047

KTO

przygotuje dwóch wojskowych w godz. wieczornych do egzaminu z 6-cin klas gimn. Of. pod nr. 12537 do Gł. P.

Obiady

smaczne i obfite kuchnia polska dla inteligencji po 75 gr. wydaje 12532 ul. Kościuszki 5, II p. l.

Sprzedaż

Do sprzedania:
garnitur narkowy
czapka i kołnierz
2 kołnierze (iiis)
Lipowa 2, part. na l.

Używane łóżka z mat. szafy, przenosz. palta, i ubrania męskie do sprzedania
Mickiewicza 1, prt. pr.

Maszyny do szycia
„Singera" i „Ringschiffcheu na sprzedaż. 12545 Lipowa 68, parter l.

Kuźnia polowa i krajacz do buraków na sprzedaż. 12544 **Lipowa 68, ptr. lewo.**

Okazyjnie na sprzedaż
sypialnia jasno dębowa, 2 łóżka, 2 stoliki nocne, 2 krzesła, szafa z lustrem, umywalka, trzyczęściowa toaleta, bliższych informacji udziela się:
Trzeciego Maja 26 I Grudziądz.

Tanio do sprzedania jadalnia kompletna garnitur pluszowy zielona kanapa i 2 fotele.
Z. Lubomska
Rynek 21. [12520

SKLEP

z urządzeniem dla składu kolonialnego albo szewca do sprzedania. **Zgł. pod nr. 12533 do Gł. Pom.**

Komunikat.
Poznaj siebie. Kim jesteś? Kim być możesz? Charakter zdolności przeznaczenie. Jeżeli Ci brak energji, równowagi, jeżeli nie wiesz jak żyć, postępować, aby zwycięsko przeciwstawić się losowi zwróć się do p. SZYLLERA SZKOLNIKA, znawcy dusz, autora prac naukowych. Nadeślij charakter pisma swojego, lub zainteresowanej osoby, napisz rok, miesiąc urodzenia, kawaler, żonaty, wdowiec, ile osób najbliższej rodziny. Na tych danych otrzymasz listem poleconym naukową szczegółową analizę charakteru, określenia ważniejszych zdarzeń życiowych, odpowiedzi na szczere zadane pytania, również horoskop ułożony przez słynne medjum Miss Evigny. Analizę-horoskop wysyła się po otrzymaniu 3 złotych. Jeżeli wziąć pod uwagę, że wykonanie analizy wymaga poważnej umysłowej pracy, koszta ogłoszeń, pocztowe etc. wyżej oznaczona suma nie jest zbyt wysoka. Osobiście przyjmuje 12—7 p. p. Doświadczenia naukowe p. Szyllera szkolnika zaszczycone chwalebnemi protokułami naukowych towarzystw w Warszawie, świadectwami najwybitniejszych powag świata lekarskiego i odezwami prasy. Książki nadzwyczaj ciekawej treści naukowo pouczającej. Katalog ilustrowany darmo. Na przesyłkę dołączyć znaczek pocztowy. Adres: Warszawa Psycho-Grafoleg. Szyller-Szkolnik. Piękna 25, pokój 14. Telefon 806—09.

Świeże mleko

maślankę
śmietanę
poleca (121181
Neubert, Mickiewicza 5

Brylanty

złoto i srebro
kupuje i płaci najwyższe ceny
B. Papier
Pl. 23 Stycznia 12, I.

Wynalazki

do opatentowania, wzory i znaki towarowe do rejestracji w kraju i zagranicą przyjmuje [1480
inżynier dypl.
Dr. Marjan Kryzan
rzecznik patentowy
Poznań, Wrocławska 18.
Telefon nr. 2672.

Dwie wzgl. trzy

stenografistki

piszące na maszynie natychmiast poszukuje
„PEPEGE", Polski Przemysł Gumowy
GRUDZIĄDZ.

Do objęcia

posada kierownika biura

Warunek: obok dłuższej praktyki biurowej na samodzielnych stanowiskach znajomość ustawodawstwa procederowego. Pobory według VIII kl. pragm. urzędniczej wzgl. według umowy. Zgłoszenia wraz z odpisami świadectw należy przesłać do Głosu Pom. pod nr. 2224.

Z powodu wyjazdu sprzedam lub wydzierżawię na dłuższy czas (2201

PLAC

przy ul. Nadgórnej 41/42, nadający się do interesu budowlanego, drzewnego, węglowego, sieczkarnię etc., z wielką masywną stajnią, spichrzem, izbą dla woźnicy i koczowisko.
WAHL, mistrz budowlany.

FUTRA
[1651

wszelkie męskie i damskie. — Galanterja futrzana. — Najnowsze modele stale na składzie
M. RODZYNAK, Warszawa
Tel. 43-52. Marszałkowska 120 Tel. 43-52.
Hurt Egz. od 1890 r. **Detal**

Wyciąć i zachować!

Biuro Obrońcy Prywatnego

pod kierownictwem wykwalifikowanej SIŁY UNIWERSYTECKIEJ **przy ulicy Staro-Rynkowej nr. 2** udziela **porady prawnej**, redaguje podania, wnioski, reklamacje do wszystkich władz, prowadzi korespondencję, tłumaczy z obcych języków itp. wszystko na maszynie do pisania po przystępnej cenie od 1 zł. (1427

Szmaty

przeprane do czyszczenia maszyn kupuje w mniejszych i większych ilościach
Drukarnia Pomorska